

	Cijene na veliko d	Cijene na malo d
konzumno mlijeko l	35—58	37—60
jogurt l	100	125
vrhnje slatko l	340	380—410
vrhnje kiselo l	230	300
maslac II kl. kg	680—820	740—1000
maslac I kl. kg	660—680	720—760
svježi kravljji sir kg	100—125	120—160
à la bel paese kg	580	650—700
romadur (kom.)	70	85
švarcenberg kg	470	550—650
trapist kg	430—460	480—530
edamac kg	520—540	580—640
grojer kg	480—500	540—600
ementalac kg	580	630—750
ribanac kg	760	850
topljeni sir u kutiji	135—145	155—170
topljeni sir kg	450—500	500—550
mlječni prah od punom. ml. kg	440	500—520
kazein kiseli kg	600—700	—
kazein slatki kg	—	—

Podlistak

VOZARI DOLAZE

Kao u drevnoj, iskonskoj legendi, negdje iz Misira, iz Mezopotamije, biblijski i mitski, homerski sporo katkada pristižu kola. Stara krndija nalik na husitsku i breughelsku, moravsko-češku i flandrijsku. Točkovi drndaju, pište škripene žbice, curi i polako se cijedi crni, masni kolomaz niz osovine. Sa zaokreta pucketa kandžija, frkću plamene konjske nozdrve, magle se tople govode njuške.

Pozdravlja ih garov iz budžaka; stara krušna peć; pleteni ili drveni ambar, kuku-ružnjak na tri klade, duga suša i komušnjak, strašilo kraj šljive i lipe; deram i bunar.

To dolaze vozari i sabirališta mlijeka oživljuju. Uznemirena perja dižu se sa svojih još studenih ležišta; od mraza i rose šćućurene i raskuštrane kokoši; nakostrušeni pijetli skaču preko jaruga i panjeva na plot i pleter.

Otvara se ljesa. Široka, pokretna vrata prislanjaju se uz ogradu bašte, vezuju likom i komadićem užeta i žice, pričvršćuju klenom i kračunom, što znači da je dan i rad u sabiralištu počeo. Tako to biva s onu i s ovu stranu Bilo-gore i Kalnika, Ivanjčice i Medvjednice, Koprivnice gorice i Plješivice sve do Vukomeričke gorice. Od Zlatara i Bistrice do Ludine i Pisarovine, i od Kloštra podravskeg do Drnja.

U čitavoj širokoj bijeloj i zelenoj zoni Zagrebačke mljekare.

Dobro jutro i starom i mladom, i muškom i ženskom! Snaži s rubačom, pečom ili rupcem na glavi. Starini koji pod masnim pustenim šeširom, malo nakrivljenim i naculenjim nad uhom, što pomalo lulari i bagušari. Dobro jutro seoskom momku s kačketom, koji nosi i zimi i ljeti, mladiću koji se diči svojim markantnim muškim zaliscima i gustižem frizure.

Svi se oni žure. Iz vrta gledaju lijepe kate, katarinčice; vrtno rože; tea rože, staklene, šarene, plave i crvene kugle. Kućno cvijeće gleda iz lonaca i lončića različite i prerasličite provenijencne vrijednosti. Tu su limene pikse, konzerve i kutije, čaše i papirnato, šareno posuđe od kojekakve plastike. Još je i Unra ovdje. Karamfili se razmiljeli po gredicama, zabrinute maćuhice zapetljale se u neke petlje, rondoe i spirale, a i pokoja pelargonija što se preselila iz priproste gline u glazurirano posuđe od gline, i sad se kinči i spinči.

Eto, izlazi poslovođa. Idu crne, meke, gumene, široke čizme, klandre se malo ustranu i u hero, leprša bijela monđura i pregača, i kao zastava vijori olovčina za uhom. Sve nekako službeno, i muževno. Tres! Lupne teški firgiere i drajsiger ko merzer u jednom jedinom trzaju, i kante nastave da kližu po uvijek mokrom licu stepenice. I dok snažne, rumene, jedre i žilave, čvrsto zbijene grabe ove krupne aluminijske volumene, što škroboću, te stvaraju panoramski široku epsku kakofoniju, gle jedna se tanka, tanka cijev već zabada u kantu. Cink! Zazvoni staklo, sitna kapilara kušalice zagrabila je u svoj svijet.

To se iz svake kante uzimaju probe. Konjče strpljivo čeka, ali traktoristu s golemom kožnatom kapom spuštene uvadi od filca, i krzna, njemu se žuri, pa se ogleda, ne bi li makar namignuo kakvoj ženskoj, pa pali prvu dravu. Malo kašljanja i puno oštrog dima, to je znak da konkurira i samoj parnoj kotlovnici, koja je također ustala i počela da se trese i radi. Baba bi razgovarala, ali nema s kim, i tako se razgovor kreće nekako pospano i prerano.

Debela cimermanska olovka i plavi plajšrift, indigo papir i otisak i trganje perforiranog pelira. Bijela kuta odlazi u staklenu pregradicu, poslovnicu, instinktivno grabi štampilj i darira, zatvara ladicu i gumicu i time je ovaj svečani čin jutarnje uvertire sabirališta počeo. Stisak žuljevite šake, težak i snažan kao rukovanje dviju kliješta, paljenje motora i trubenta koja plaši vrapce po sokaku i golube u golubinjaku.

Negdje se to zbiva tik kraj željezničke brklje, kao u Vrbovcu i Žabnom, uz zgrčene redove vrba. Negdje na kraju »grada«, kao u Novigradu ili Rovišću, kraj sajmišta kao u Đurđevcu, u starom i po starom, po novom i najnovijem. Svaki dan isto i svaki dan drukčije i drugojačije. Da bi se s petnaestak, dvadesetak mjesta sabralo dnevno po stotinu litara mlijeka, kako je to bilo ove godine, treba svojski uprengnuti pamet da se sve zbroji i preračuna i odmjeri i oladi i preda dalje ili preradi, jer tako mora biti, jer se ovome i ovome krava otelila; jer je to bila junica, jer je taj i taj spreg otišao na tegljenje i gnojenje i, jer je zakazano sijanje, jer su došli poslenici, jer je tamo povodanj, tu požar, tamo provod, tu porođaj i sprovod. Vozari, koji voze katkada istu rutu po desetak godina od istih zadruga i zadrugara i gospodarica i gospodara, s toliko i toliko hektara moraju znati gdje se peku toga dana bazlamače, pite; zavijače i savijače: pite i gdje rade druge drangulije, davorije i kolače.

Boro Pavlović

Zagrebačka mljekara

I z d o m a ć e i s t r a n e š t a m p e

Potrošači zahtijevaju blagi okus sira – Poljoprivredno-šumarska komora u Štajerskoj u zajednici s austrijskim mljekarskim fondom organizirala je test za sireve. U mljekaru u Grazu pozvano je 180 osoba iz raznih društava da daju sud o raznim vrstama sira. Kušalo se 8 raznih vrsta sira. Prednost je dana edamcu blagog okusa, ementalcu mekog i pruživog tijesta, tilzitu odležanom 8 nedjelja i to masnom (ne $\frac{3}{4}$ masnom). $\frac{3}{4}$ prisutnih dalo je prednost prozirnoj ambalaži kod edamca.

Izгледа da se ne samo u Austriji, nego i u cijeloj Evropi, potrošači orijentiraju više na sireve s blagim okusom i pruživim tijestom.

Fluor u mlijeku protiv ispadanja zubi – Na V Međunarodnom kongresu za prehranu u Washingtonu grupa američkih istraživača iznijela je da se davanjem mlijeka s fluorom djeci umanjuje ispadanje zubi za 80%.

Da bi se ta preventivna mjera što više proširila, načinjen je program da se 4 i po godine daje djeci najmanje $\frac{1}{4}$ litre mlijeka na dan s mg natrium fluorom.

Goveda otporna na radiaciju – Prema izvještaju jednog američkog naučenjaka na pokusnom dobru u blizini grada Spielhölle Las Vegas u državi Nevada već dvije godine napasuje 47 goveda hereford pasmine na površini od 1500 km². Goveda se nalaze 16 km na domaku područja u kojem je god. 1951. bilo izvršeno 93 atomskih eksplozija u zraku. Uza sve to goveda nijesu pretrpjela nikakova tjelesna oštećenja. U tom razdoblju 20 oteljenih teladi nije pokazalo nikakove promjene u nasljednim osnovama. Kod 19 zaklanih krava i bikova kosti su sadržavale normalnu količinu stroncija 90.

Spomenute činjenice uvelike protivurječe predviđanju, pa se s nestrpljenjem očekuje objašnjenje.

(Die Molkerei-Zeitung 1961.)

I s p r a v a k

U br. 1/62. lista »MLJEKARSTVO« omaskom je naveden autor u članku »Upotreba sirutke za kontinuiranu proizvodnju kvasca«.

Na 2. strani omota lista »Mljekarstvo« br. 1/62. Naslovna slika: »Odjel za pranje, punjenje i zatvaranje boca«, treba dodati »Zagrebačke mljekare«.